

Opgave 1. Begrippen F en G 1 AM

1. Hoe komen markten tot een “onderhandelingsresultaat” tussen vragers en aanbieders?

Via de werking van vraag en aanbod komt een evenwicht tot stand waarbij de evenwichtsprijs leidt tot een exact even grote vraag als aanbod.

2. Leg uit dat een grote onderhandelingsmacht van een partij markten kunnen verstoren.

Als een partij een grote onderhandelingsmacht heeft, betekent dit dat hij een groter deel van het surplus kan toe eigenen dan de andere partijen(en). Dit kan het geval zijn bij onderhandelingen op markten waarbij de marktmacht van een of enkele partijen groot is. Dat kan ook het geval zijn bij bijvoorbeeld loononderhandelingen. Sommige omstandigheden geven werkgevers meer macht, andere omstandigheden juist werknemers.

3. Leg uit dat de overheid via wetgeving ongewenste marktresultaten kan voorkomen.

De overheid kan via wetten bepalen dat de evenwichtsprijs niet mag worden gehanteerd (minimum of maximumprijzen of accijnzen), of dat handelsvolumes beperkt moeten worden (visquota).

4. Leg uit dat wetgeving een vorm van collectieve dwang is.

Wetgeving is de dwang van de overheid. De overheid vertegenwoordigt alle burgers, dus het collectief.

5. Leg uit dat negatieve externe effecten vaak onbedoelde resultaten zijn van marktwerking.

Vragers en aanbieders streven hun eigen belang na. In het marktdenken wordt daarmee het collectieve belang (een schoon milieu) niet betrokken in de besluitvorming van individuen.

6. Leg uit dat negatieve externe effecten vaak het gevolg zijn van het verschil tussen individuele belangen en collectieve belangen.

Individuele bedrijven streven zoveel mogelijk winst na. Door zoveel mogelijk grondstoffen te verwerken tot producten, om winst mee te maken, wordt de aarde uitgeput. Het collectieve belang is dat iedereen voordeel heeft van de grondstoffen die we vinden. Daarbij kunnen we voordeel formuleren als voordeel voor alle bewoners nu. Maar ook als een voordeel voor toekomstige generaties. Een onderscheid dus op de korte en de lange termijn.